

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/117/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1208217492
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 12. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Murgaš
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2012:1208217492.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a členov senátu JUDr. Romana Bolebrucha a JUDr. Aleny Svetlovskej v právnej veci žalobcov: X/ T.. R. L., F. H. C. Č.. XX, F., X/ Y.. W. L.Á., F. H. C. Č.. XX, F., obaja zast. JUDr. Jozefom Malým, advokátom, Cukrová ul. č. 14, Bratislava, proti žalovaným: 1/ Hlavné mesto SR Bratislava, Primaciálne nám. č. 1, Bratislava, 2/ MARIANUM - pohrebníctvo mesta Bratislavy, Svätoplukova ul. č. 3, Bratislava, zast. JUDr. Miroslavou Tencerovou, advokátkou, Šafárikovo nám. č. 2, Bratislava, o 470.613,26 € s prísl. a náhradu za vecné bremeno na odvolanie žalobcov 1 a 2/ a žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 24. októbra 2011, č. k. 6C 3/2008 -305, na odvolanie žalovaného 2/ proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II zo dňa 5. 8. 2011, č. k. 6C 3/2008 - 276, pomerom hlasov 3 : 0, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti, ktorou bola žalovanému 1/ uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2 spoločne a nerozdielne 348 912 eur s 10 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 192 254 eur od 24. 1. 2009 do zaplataenia a s 9 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 156 658 eur od 19. 2. 2010 do zaplataenia, **p o t v r d z u j e**.

V časti, ktorou bola žaloba zamietnutá, v časti náhrady trov konania medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovaným 1/ a v časti, ktorou bola žalobcom 1/ a 2/ uložená povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne štátu náhradu trov konania v sume 13,97 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku **z r u š u j e** a vec mu v tomto rozsahu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

;Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **z r u š u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2 spoločne a nerozdielne 348 912 eur s 10 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 192 254 eur od 24. 1. 2009 do zaplataenia a s 9 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 156 658 eur od 19. 2. 2010 do zaplataenia, vo zvyšku žalobu zamietol, vo vzťahu medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovaným 1/ žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Proti žalovanému 2/ žalobu v celom rozsahu zamietol a žalobcom uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne

žalovanému 2/ náhradu trov konania v sume 7.777,69 eur na účet jeho právnej zástupkyne R.. Y. M. do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne štátu náhradu trov konania v sume 13,97 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním zistil, že žalobcovia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi pozemkov zapísaných na LV č. XXXX, okres F. K., I. F. - Y. Č. V. U., katastrálne územie V. U., parcely registra "E", parcely č. XXXXX - záhrady o výmere 246 m², XXXXX - vinice o výmere 4110 m², parcely č. XXXXX - vinice o

výmere 4110 m², parcely č. XXXXX - záhrady o výmere 246 m², parcely č. XXXXX - vinice o výmere 246 m², parcely č. XXXXX - vinice o výmere 4109 m², pričom celková výmera pozemkov predstavuje 13067 m². Na základe geometrického plánu spoločnosti ATTA - K.. C. F. zo dňa 15. 5. 2005 došlo k preradeniu predmetných pozemkov z registra "E" do registra "C" katastra nehnuteľností a vytvorili sa nové parcely registra "C" evidované ako parcela č. 2898/2 - ostatná plocha o výmere 12 754 m², parcela č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 162 m², parcela č. XX XXX o výmere 50 m², parcela č. XX XXX o výmere 51 m² a parcela č. XX XXX o výmere 50 m². Nehnuteľný majetok vo vlastníctve žalobcov užívajú žalovaní bez právneho dôvodu, keď žalovaný 1/ prostredníctvom svojej príspevkovej organizácie - žalovaného 2/ nezákonne na ich pozemkoch prenajíma hrobové miesta, urnové miesta, realizuje a poskytuje s pohrebníctvom súvisiace práce a služby a neoprávnene vstupuje do právnych vzťahov k uvedeným nehnuteľnostiam, ktoré nevlastní. Žalobca 2/ je mestskou príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je Hlavné mesto SR Bratislava (žalovaný 1/). Podľa čl. II písm. a/ zriaďovacej listiny č. 1182/2006 zo dňa 26. 10. 2006 organizácia MARIANUM - Pohrebníctvo mesta Bratislavy vytvára podmienky a prispieva k rozvoju špecifickej oblasti služieb akou je pohrebníctvo. V rámci svojho poslania a predmetu činnosti spravuje a udržiava pohrebiská a krematórium, nachádzajúci sa na území hlavného mesta SR Bratislavy, ktoré jej boli zverené do správy. Za účelom stanovenia všeobecnej hodnoty nájmu pozemkov vo vlastníctve žalobcov, na ktorých je zriadený cintorín ako aj stanovenia hodnoty vecného bremena zriadeného zákonom č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, súd prvého stupňa nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctvo, odhad hodnoty nehnuteľností - K.. Y. K., T... Podľa znaleckého posudku zo dňa 22. 2. 2011 pre účely pohrebníctva je užívaná iba časť posudzovaných pozemkov o výmere 12 754 m², ostatné parcely o celkovej výmere 313 m² sa nachádzajú mimo areál cintorína. Všeobecná hodnota nájmu posudzovaných pozemkov vo vlastníctve žalobcov o výmere 13 067 m² za rok 2006 predstavuje 87 700 eur/rok, za rok 2007 predstavuje 109 000 eur/rok, za rok 2008 predstavuje 114 000 eur/rok a za obdobie od 1. 1. 2009 do 30. 6. 2009 predstavuje 45 600 eur. Všeobecnú hodnotu vecného bremena zriadeného zákonom č. 66/2009 Z. z. znalec stanovil na sumu 1 300 000 eur. Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa za preukázané, že na pozemkoch, ktoré sú vo vlastníctve žalobcov je zriadený cintorín, ktorý slúžil ako pohrebisko. Zriaďovateľom cintorína je obec, ktorá si tak plní svoju zákonom stanovenú povinnosť (v prejednávanej veci obec nadobudla cintorín zmysel zákona č. 138/ 1991 Z. z.). Zákon o pohrebníctve zároveň ukladá obci povinnosť zriadiť pohrebisko vo svojom katastrálnom území a plniť tak úlohy spojené s pochovávaním mŕtvych v obci. Predpokladom zriadenia existencie pohrebiska je teda vyčlenenie územia - pozemkov, ktoré budú tomuto účelu slúžiť. Súd prvého stupňa uviedol, že obec môže na tento účel vyčleniť predovšetkým pozemky vo svojom vlastníctve. Pokiaľ tomuto účelu slúžia pozemky vo vlastníctve tretích osôb, je povinnosťou obce dohodnúť sa s vlastníkom pozemku na rozsahu užívania, prípadnej náhrade za užívanie, zriadení vecného bremena, či inom právom predpokladanom dôvode, ktorý by upravoval ich právny vzťah. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že obec nadobudla cintorín ako majetok štátu podľa osobitného zákona. Až do prijatia zákona č. 66/2009 Z. z. však neexistoval žiaden právny dôvod (nájomná zmluva, zmluvne či zákonom zriadené vecné bremeno a pod.), na základe ktorého by bol upravený právny vzťah medzi obcou a vlastníkami pozemkov, preto bolo potrebné takto vzniknutý právny vzťah a nároky z neho vyplývajúce posúdiť ako nároky z bezdôvodného obohatenia. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že ak teda súkromný vlastník vlastní pozemok, ktorý je užívaný obcou aj keď na účel vyplývajúci jej zo zákona, má to za následok vznik bezdôvodného obohatia na strane obce plnením bez právneho dôvodu, pretože plnenie zákonom stanovenej povinnosti nie je právnym titulom na základe ktorého by obci vzniklo oprávnenie, aby takéto plnenie zo strany tretej osoby bolo poskytované bezplatne. Súd prvého stupňa mal za to, že pripustením opačnej možnosti by došlo k porušeniu základného princípu občianskoprávných vzťahov spočívajúcich v rovnosti účastníkov a to aj s poukazom na ust. § 128 ods. 2 Obč. zák.. Pokiaľ preto obec - žalovaný 1/ nepristúpil k úprave právneho vzťahu s vlastníkami pozemkov a na týchto pozemkoch je zriadený cintorín, potom je povinná poskytnúť žalobcom majetkový prospech zodpovedajúci tomu, o čo sa jej majetkový stav nezmenšil, hoci sa tak malo stať v súlade s právom, pričom výška takto získaného bezdôvodného obohatenia zodpovedá všeobecnej hodnote nájmu sporných pozemkov. Súd prvého stupňa zaviazal žalovaného 1/ na zaplatenie istiny 348 912 eur, čo predstavuje výšku všeobecnej hodnoty nájmu za užívanie sporných pozemkov (po odpočítaní nájomného pripadajúceho na pozemky o výmere 313 m², ktoré neslúžia ako cintorín) vo vlastníctve žalobcov stanoveného znaleckým posudkom vypracovaným znalcom K.. Y. K. zo dňa 22. 2. 2011 za obdobie od 1. 1. 2006 do 30. 6. 2009. Námitky žalovaných, podľa ktorých výška znalcom určeného nájomného nezohľadňuje využitie pozemkov, súd prvého stupňa vyhodnotil za irelevantné, nakoľko z vypracovaného znaleckého posudku je zrejmé, že znalec sa touto

skutočnosťou zaoberal a pri stanovení výšky nájomného ju v znaleckom posudku zohľadnil. Pokiaľ žalobcovia poukazovali na to, že pozemky o výmere 313 m² neslúžia ako cintorín, avšak nachádzajú sa v ochrannom pásme, za ktoré im patrí náhrada, k tomuto súd prvého stupňa uviedol, že v zmysle zákona o pohrebnictve vlastníkom pozemku v ochrannom pásme má síce nárok na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku, avšak táto náhrada nemá charakter opakujúceho sa plnenia, ale jednorazovej náhrady, ktorá jednak nebola predmetom konania a jednak prináleží iba tomu, kto je vlastníkom pozemku v čase, kedy zo zákona k takémuto obmedzeniu užívania pozemkov došlo. Z povahy veci potom vyplýva, že právo na náhradu za pozemky v ochrannom pásme neprechádza na toho, kto nadobudol pozemok, na ktorom je v čase jeho nadobudnutia cintorín už zriadený a užívanie týchto pozemkov už bolo obmedzené ochranným pásom. Súd prvého stupňa mal za to, že nový nadobúdateľ sa preto nemôže domáhať náhrady za obmedzenie svojho vlastníckeho práva, keďže vlastnícke právo k pozemkom tvoriace ochranné pásmo nikdy nenadobudol v plnom rozsahu a toto nadobudol "zaťažené" obmedzením užívania pozemkov vyplývajúceho z existencie ochranného pásma zriadeného zákonom ešte pred jeho nadobudnutím. V zostávajúcej časti istiny predstavujúcej nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia súd prvého stupňa žalobu ako nedôvodnú zamietol, nakoľko žalobcami požadovaná náhrada vychádzala zo znaleckého posudku K.. R. Š. zo dňa 15. 11. 2006, ktorý však nezohľadňoval aktuálnu výšku nájomného za jednotlivé žalované roky. Súd prvého stupňa taktiež zamietol žalobu aj v časti čo do nároku za náhradu vecného bremena a to s poukazom na ustanovenia zákona č. 66/2009 Z. z., podľa ktorých síce došlo k zriadeniu vecného bremena, avšak zákon zároveň stanovuje i postup obce res. vyššieho územného celku pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov s tým, že vlastníkom pozemku je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu až do vykonania pozemkových úprav, v ktorom konaní bude riešený spôsob náhrady za pozemky zaťažené vecným bremenom. Súd prvého stupňa uviedol, že je nepochybné, že zriadenie vecného bremena je obmedzením vlastníckeho práva, ktoré je možné vykonať iba vo verejnom záujme, ak účel nemožno dosiahnuť inak a to len na základe zákona a len na tento účel a za náhradu. Pokiaľ však zákon, ktorým bolo vecné bremeno zriadené stanovuje postup, akým má k majetkovoprávnemu usporiadaniu pozemkov dôjsť (prioritne dohoda, ak sa nedosiahne dohoda, usporiadanie sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav, kde sa usporiadanie môže vykonať buď formou poskytnutia náhradného pozemku alebo formou poskytnutia finančnej náhrady), potom žalobu o náhradu za vecné bremeno treba považovať za nedôvodnú, keďže o tomto nároku bude rozhodnuté v osobitnom konaní o pozemkových úpravách. Súd prvého stupňa žalobu voči žalovanému 2/ v celom rozsahu zamietol, keď dospel k záveru, že žalovaný 2/ nie je nositeľom povinnosti, ktorá mu vo vzťahu k žalobcom vyplýva z hmotného práva. Poukázal na ust. čl. II písm. a/ zriaďovacej listiny zo dňa 26. 10. 2006, podľa ktorého žalovaný 2/ v rámci svojho poslania a predmetu činnosti iba spravuje a udržiava pohrebiská a krematórium nachádzajúce sa na území hlavného mesta SR Bratislavy, ktoré mu boli zverené do správy ako aj s poukazom na § 6 ods. 3, ods. 4 zák. č. 138/1991 Zb., podľa ktorého správca môže vykonávať právne úkony pri správe majetku obce iba v mene obce a iba v jej mene môže konať aj pred súdmi a inými orgánmi vo veciach, ktoré sa týkajú majetku, ktorý spravuje. Nakoľko žalovaný 1/ sa s plnením peňažného dlhu dostal do omeškania súd prvého stupňa ho zaviazal tiež na zaplatenie úrokov z omeškania. Mal za to, že splatnosť pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia nie je stanovená zákonom a nebola dohodnutá ani účastníkmi konania a preto za deň splatnosti sa považuje deň, ktorý nasleduje po tom, ako bol dlžník na plnenie veriteľom vyzvaný. Uviedol, že do meškania žalovaného 1/ došlo v deň, ktorý nasledoval potom ako bola žalovanému 1/ doručená žaloba na vydanie bezdôvodného obohatenia za roky 2006 a 2007 (priznaná suma predstavuje 218 412 eur) a deň nasledujúci po tom, ako bola na pojednávaní súdu pripustená zmena žaloby, ktorou sa žalobca domáhal vydania bezdôvodného obohatenia aj za roky 2008 a 2009 (priznaná suma 156 658 eur), t. j. od 19. 2. 2010. V zostávajúcej časti úrokov z omeškania súd prvého stupňa žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania vo vzťahu medzi žalobcami a žalovaným 1/ rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p.. O trovách konania žalovaného 2/ rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.. O povinnosti žalobcov a žalovaného 1/ zaplatiť štátu na účet Okresného súdu Bratislava II náhradu trov konania štátu a to každého v sume 13,97 eur rozhodol podľa § 148 ods. 1 O. s. p..

Proti časti rozsudku, ktorou bola žaloba zamietnutá proti žalovanému 1/ a časti o trovách konania ku žalovanému 1/ podali odvolanie žalobcovia. Navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil a žalobe vyhovel. Uviedli, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnemu právnomu vyhodnoteniu skutkového stavu. Súhlasili, že zák. č. 66/2009 Z. z. ustanovuje v § 4 ods. 1, že ak nemá vlastníkom stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívaného

vlastníkovi stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou a že vlastník pozemku je povinný strieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu až do vykonania pozemkových úprav. Odmietli však tvrdenie súdu prvého stupňa, že v rámci vykonania pozemkových úprav bude riešený i spôsob náhrady za pozemky zaťažené vecným bremenom, keď zákon obsahuje len spôsob vysporiadania vlastníckych práv a neobsahuje ustanovenia, ktoré by regulovali spôsob náhrady za výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Z toho potom vyplýva, že problematika náhrady za výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu sa riadi všeobecnými právnymi predpismi. Mali za to, že zákon stanovuje spôsob postupu obce pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov čo však neznamená, že vlastník pozemku je do času kým dôjde k pozemkovým úpravám povinný strieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu bez náhrady. Takýto záver zo zákona a ani zo žiadneho iného právneho predpisu nevyplýva a takáto konštrukcia by odporovala základným princípom ochrany vlastníckeho práva. Uvedli, že znalec stanovil všeobecnú hodnotu vecného bremena a to priamo s odkazom na zákon. Stanovenie hodnoty vecného bremena, ktoré vzniklo na základe zákona znalcom by nemalo zmysel, ak by zákon predpokladal, že zriadenie vecného bremena je bezodplatné. Poukázali na to, že je nepochybné, že žalovaný 1/ užíva predmetné pozemky v areáli cintorína v rozpore so zákonom a s dobrými mravmi, avšak žalovaného 1/ to neprimäla k tomu, aby zmenil svoje konanie. Žalovaný 1/ napriek ich viacerým pokusom a dlhodobému úsiliu o dosiahnutie dohody odmietal akúkoľvek dohodu týkajúcu sa predmetných pozemkov a preto nie je pravdepodobné očakávať, že žalovaný 1/ bude ochotný tak urobiť na základe platnosti zákona. Poukázali aj na to, že v súlade s ust. § 3 ods. 1 zákona konanie o nariadení pozemkových úprav z dôvodu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou podľa zákona začína na žiadosť vlastníka stavby, pričom samotné konanie potom v súlade so zákonom o pozemkových úpravách realizujú správne orgány a oni ako žalobcovia majú len obmedzenú možnosť do konania vstupovať. Predmetné konanie ak sa aj začne môže trvať časové obdobie, ktorého dĺžku nie sú schopní odhadnúť a prakticky vôbec ovplyvniť. Je teda zjavné, že nie sú schopní priamo ovplyvniť začatie konania o nariadení pozemkových úprav a ani jeho priebeh. V tejto súvislosti poukázali i na otázku premlčania nároku na náhradu, keďže právo zodpovedajúce vecnému bremenu vzniklo ku dňu 1. 7. 2009 a náhrada za toto právo predstavuje jednorázové plnenie a nárok na jeho uplatnenie sa premlčuje v súlade s ust. § 100 ods. 2 Obč. zák.. Vytkli súdu prvého stupňa, že nesprávne posúdil i nárok na náhradu trov konania, keď vzhľadom na okolnosti mal postupovať v súlade s ust. § 142 ods. 3 O. s. p. a priznať im náhradu trov konania proti žalovanému 1/.

Proti časti rozsudku, ktorou bola žalovanému 1/ uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 348 912 eur s prísl. podal odvolanie žalovaný 1/. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že žalobcovia neuviedli, akým konkrétnym spôsobom sa mal žalovaný 1/ obohatiť na ich úkor, pričom poukázali na skutočnosť, že žalobcovia pri nadobúdaní dotknutých nehnuteľností mali vedomosť, že na pozemkoch je dlhodobo zriadené a v prospech obyvateľov hlavného mesta prevádzkované pohrebisko a na tento účel aj využívané pozemky. Uviedol, že žalovaný 1/ pozemky využíva výlučne pre účely cintorína a s tým spojených služieb občanom, pričom jeho cieľom nie je profitovať finančne alebo inak sa obohacovať na úkor žalobcov. Žalovaný 2/ si za prenájom pohrebného miesta účtuje 0,03 eur, zvyšok platby sa vyberá na úhradu nákladov spojených s nájmom pohrebného miesta a celkom platba za nájom jedného miesta je 10,39 eur, pričom náklady za rok 2008 boli 28,21 eur. Stratu pokrýva žalovaný 2/ výnosom z podnikateľskej činnosti a časť dáva žalovaný 1/ ako dotáciu. Poukázal na to, že prevádzkovaním pohrebiska si plní zákonnú povinnosť vyplývajúcu zo zák. č. 470/2005 Z. z. a zák. č. 369/1990 Zb.. Mal za to, že nárok, ktorý si žalobcovia uplatnili nevychádza zo skutočnej hodnoty pozemkov, čoho dôkazom je aj skutočnosť, že žalobcovia nadobudli predmet sporu za mnohonásobne nižšiu kúpnu cenu a žalobcami požadované bezdôvodné obohatenie ako aj súdom stanovená výška náhrady za užívanie pozemkov je nepomerne k cene, za ktorú žalobcovia pozemky nadobudli. Taktiež mal za to, že nárok žalobcov je v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Obč. zák.. Uviedol, že disponuje viacerými nehnuteľnosťami na území mesta Bratislavy, ktoré sú využívané výlučne ako cintoríny, športoviská, komunikácie, detské ihriská a iné verejné priestranstvá, slúžiace pre verejnosť, ktoré neprinášajú pre hlavné mesto žiaden profit, napriek tomu hlavné mesto vyvíja snahu za účelom dosiahnutia majetkovoprávneho usporiadania uvedených nehnuteľností formou uzatvorenia nájomných, resp. iných dohôd, ktorými vlastníci pozemkov umožňujú hlavnému mestu využívať takéto pozemky na verejné účely za sumu 0,33 eur/m²/rok. V súčasnosti má hlavné mesto uzavreté mnohé zmluvy, ktorých výška odplaty je stanovená v súlade s uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislava č. 628/2001 zo dňa 28. 6. 2001,

podľa ktorého sa kúpa pozemkov za účelom majetkovoprávneho usporiadania pozemkov, ktoré nie sú vo vlastníctve hlavného mesta, ale sú užívané hlavným mestom bez právneho dôvodu na nepodnikateľské účely, najmä objekty komplexnej bytovej výstavby, občianskej vybavenosti, plochy verejnej zelene, komunikácie vo vlastníctve hlavného mesta od pôvodných vlastníkov pozemkov realizuje za cenu 1,16 eur/m².

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§212 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov 1/ a 2/ je dôvodné a napadnutý rozsudok je potrebné v napadnutej časti zrušiť a že odvolanie žalovaného 1/ nie je dôvodné.

Podľa § 451 ods. 1 Obč. zák. kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Zmyslom zákonnej úpravy bezdôvodného obohatenia je predovšetkým zabrániť vzniku bezdôvodného obohatenia na úkor iného. Ak však už bezdôvodné obohatenie vzniklo, právna úprava zabezpečuje povinnosť jeho vydania. Povinným (zodpovednostným subjektom) na vydanie bezdôvodného obohatenia je ten, kto sa bezdôvodne obohatil a oprávneným subjektom, t. j. v prospech ktorého sa vydanie takéhoto obohatenia má uskutočniť je ten, na úkor koho bezdôvodné obohatenie vzniklo.

V prejednáwanej veci bolo z hľadiska skutkového stavu dokazovaním vykonaným súdom prvého stupňa preukázané, že na pozemkoch, ktoré sú vo vlastníctve žalobcov je zriadený cintorín, ktorý slúži ako pohrebisko. Odvolací súd je zhodne so súdom prvého stupňa názoru, že do prijatia zák. č. 66/2009 Z. z. neexistoval medzi účastníkmi konania žiadny právny dôvod (nájomná zmluva, zmluvne či zákonom zriadené vecné bremeno a pod.), na základe ktorého by bol upravený vzťah medzi žalovanými a žalobcami a preto bolo potrebné takto vzniknutý právny vzťah a nároky z neho vyplývajúce posúdiť ako nároky z bezdôvodného obohatenia. Bol preto správny záver súdu prvého stupňa, že ak súkromný vlastník vlastní pozemok, ktorý je užívaný obcou (aj keď na účel vyplývajúci jej zo zákona) má to za následok vznik bezdôvodného obohatenia na strane obce plnením bez právneho dôvodu, nakoľko plnenie zákonom stanovenej povinnosti nie je právnym titulom na základe ktorého by obci vzniklo oprávnenie, aby takéto plnenie zo strany tretej osoby bolo poskytované bezplatne. Taktiež bol správny záver súdu prvého stupňa, že výška bezdôvodného obohatenia v sume 348. 912,- eur zodpovedá výške všeobecnej hodnoty nájmu za užívanie sporných pozemkov po odpočítaní nájomného pripadajúceho na pozemky o výmere 313 m², ktoré neslúžia ako cintorín. Súd prvého stupňa pritom vychádzal zo záverov znaleckého posudku vypracovaného K.. Y. K., ktorý stanovil všeobecnú hodnotu nájmu za užívanie sporných nehnuteľností za obdobie od 1. 1. 2006 do 30. 6. 2009.

Z uvedeného vyplýva, že rozsudok súdu prvého stupňa je v časti, ktorou bola žalovanému 1/ uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 348 912 eur s prísl. vecne správny a preto ho odvolací súd v napadnutej časti potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p..

Nebol však správny záver súdu prvého stupňa, ktorým vyslovil, že žalobcov nevznikol nárok na náhradu za užívanie predmetných pozemkov. Odvolací súd je názoru, že nárok žalobcov na náhradu za užívanie predmetných pozemkov za obdobie od 1. 7. 2009 je potrebné posúdiť podľa zák. č. 66/2009 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. 7. 2009. Nie je sporné, že cintorín Slávičie údolie zriadený na predmetných pozemkoch prešiel do vlastníctva žalovaného 1/ v zmysle zák. č. 138/1991 Z. z. o majetku obcí. Vzhľadom na to žalovanému 1/ dňom 1. 7. 2009 vzniklo k predmetným pozemkom v jeho prospech právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie predmetných pozemkov (§ 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z. z.). Žalobcom vznikol v zmysle § 2 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z. z. nárok na to, aby im žalovaný 1/ zámennou zmluvou poskytol náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Ak sa neuplatní postup podľa odseku 1, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu, ktorým je zák. č. 330/1991 (§ 2 ods. 2 zák. č. 66/2009). Odvolací súd má za to, že zák. č. 66/2009 Z. z. žiadnym spôsobom neupravuje stav do doby, než je vlastníkovi pozemku pridelený náhradný pozemok, resp. než sa usporiadajú vlastnícke vzťahy k pozemku pod stavbou v konaní o pozemkových úpravách:

V zmysle § 4 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z. z. je vlastníkom pozemku pod stavbou povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav. Toto ustanovenie však nemožno chápať tak, že by vlastníkom pozemku do pridelenia náhradného pozemku, resp. do vykonania pozemkových úprav, nevzniklo právo na poskytnutie náhrady za vecné bremeno, ktorým je jeho pozemok zaťažovaný zo zákona. Bolo by v rozpore so zásadou ochrany vlastníckeho práva, ak by vlastníkom pozemku neprislúchala náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno zaťažujúce jeho pozemok. Okrem toho zák. č. 66/2009 Z. z. v § 2 ods. 1 neustanovuje obci, resp. vyššiemu územnému celku žiadnu lehotu, v ktorej obec, resp. územný celok môže vlastníkom pozemku poskytnúť náhradný pozemok a ani lehotu, v ktorej musí dôjsť k pozemkovým úpravám v zmysle zák. č. 330/1991 Zb. (§ 2 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z. z.). Mohlo by teda dôjsť k tomu, že obec resp. vyšší územný celok vlastníkom pozemku po dlhú dobu trvajúcu i viac rokov neposkytne náhradný pozemok, prípadne konanie o pozemkových úpravách bude trvať po dlhú dobu. V takom prípade by vlastníkom pozemku bol nútený po vopred neurčenú dobu trpieť užívanie pozemku v jeho vlastníctve zo strany obce, resp. vyššieho územného celku z titulu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu bez nároku na akúkoľvek náhradu. To by znamenalo zvýhodnenie postavenia obce, resp. vyššieho územného celku na úkor postavenia vlastníka. Možno argumentovať i tým, že ak by zákonodarca mienil zákonom č. 66/2009 Z. z. zriadiť v prospech obce, resp. vyššieho územného celku právo zodpovedajúce vecnému bremenu bezúplatne, vyjadril by to *expressis verbis* priamo v tomto zákone.

Z uvedeného vyplýva, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach nie je vecne správny a preto ho odvolací súd v týchto častiach zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. a podľa ods. 2 tohto ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V ňom bude treba vychádzať z toho, že žalobcovia majú právo na náhradu za vecné bremeno, ktorým je zaťažovaný pozemok v ich vlastníctve a určiť výšku tejto náhrady.

V novom rozhodnutí o veci súd prvého stupňa rozhodne o trovách prvostupňového i odvolacieho konania (§224 ods. 3 O. s. p.).

Vzhľadom na zrušenie napadnutého rozsudku v časti, ktorou bola žaloba zamietnutá, musel odvolací súd zrušiť i výrok o trovách konania ako i výrok, ktorým bola žalobcom uložená povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne náhradu trov konania štátu.

Výroky, ktorými bola žaloba proti žalovanému 2/ zamietnutá a v zamietajúcej časti bolo žalovanému 2/ priznané právo na náhradu trov konania neboli napadnuté odvolaním a nadobudli právoplatnosť.

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa uložil právnej zástupkyňi žalovaného 2/ poriadkovú pokutu vo výške 330,- € a zároveň jej uložil povinnosť poriadkovú pokutu zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti uznesenia na účet Okresného súdu Bratislava II.

Súd prvého stupňa rozhodol podľa § 53 ods. 1, 2 O. s. p., keď mal za to, že právna zástupkyňa žalovaného 2/ opakovane hrubo sťažuje postup konania tým, že nereagovala na výzvy súdu zo dňa 19. 5. 2011 a 12. 7. 2011.

Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie právna zástupkyňa žalovaného 2/. Navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil. Uviedla, že výzva zo dňa 19. 5. 2011 bola pripojená k podaniu žalobcov označenému ako "doplnenie a zmena petitu", ku ktorému sa po prečítaní nepovažovala za potrebné písomne vyjadriť. V priloženej výzve súdu nepostrehla, že sa týka čiastočného späťvzatia žaloby, ale mala za to, že ju súd vo všeobecnosti vyzýva na vyjadrenie k priloženému podaniu označenému ako doplnenie a zmena petitu. Druhá výzva jej bola doručená dňa 12. 7. 2011, ktorá nebola riadne a včas vybavená v dôsledku dovolenkového obdobia a následne pravdepodobne nedopatrením zamestnanca kancelárie bola omylom založená do spisu bez zaslania odpovede súdu.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie právnej zástupkyne žalovaného 2/ je dôvodné a uznesenie súdu prvého stupňa treba zrušiť.

Predpokladmi uloženia sankcie v zmysle ust. § 53 ods. 1, 2 O. s. p. je, že ten, komu súd ukladá poriadkovú pokutu, hrubo sťažuje postup konania a to spôsobom uvedeným v zákone. Zákon podmieňuje uloženie poriadkovej pokuty naplnením konkrétnej podoby správania sa osoby, ktorej súd poriadkovú pokutu ukladá. Pojem príkaz súdu treba vykladať extenzívne a to tak, že pod ním treba rozumieť nerešpektovanie nielen príkazu v ponímaní konkrétnych ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ale aj nerešpektovanie akéhokoľvek pokynu, uloženej povinnosti, ktorú súd ukladá účastníkovi konania alebo inej osobe v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Predpokladom uloženia poriadkovej pokuty podľa § 53 ods. 1 O. s. p. však nie je akéhokoľvek sťažovanie postupu konania. Musí ísť o sťažovanie postupu konania, ktoré dosiahlo určitú intenzitu, takže ho možno kvalifikovať ako hrubé sťažovanie postupu konania.

V prejednávanej veci bola právnej zástupkyňi žalovaného 2/ uložená poriadková pokuta za nereagovanie na výzvy súdu, pričom súd prvého stupňa toto správanie považoval za sťažovanie postupu konania. Z obsahu spisu vyplýva, že právnej zástupkyňi žalovaného 2/ bola dňa 19. 5. 2011 zaslaná výzva, aby v lehote 15 dní oznámila súdu, či súhlasí s čiastočným späťvzatím žaloby a zároveň jej bolo doručené doplnenie a zmena žaloby a dňa 12. 7. 2011 jej bola zaslaná urgencia, aby v lehote 15 dní oznámila súdu, či súhlasí s čiastočným späťvzatím žaloby. Je pravdou tvrdenie súdu prvého stupňa, že na obe výzvy právna zástupkyňa žalovaného 2/ nereagovala, avšak je možné zohľadniť i tvrdenie právnej zástupkyňi žalovaného 2/, že výzva bola doručená spoločne s doplnením žaloby a toto doplnenie vzala nedopatrením iba na vedomie. Taktiež môže byť pravdivé i jej tvrdenie, že druhá výzva bola doručená v dovolenkovom období a bola omylom založená do spisu bez vybavenia. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že v prípade, že právna zástupkyňa žalovaného 2/ na výzvy súdu nereagovala, súd prvého stupňa mal vo veci vytýčiť termín pojednávania a súhlas s čiastočným späťvzatím mohla právna zástupkyňa žalovaného 2/ udeliť i na pojednávaní a nie riešiť daný stav uložením poriadkovej pokuty. Aj keď zodpovedá skutočnosti, že právna zástupkyňa žalovaného 2/ nereagovala na obe výzvy súdu prvého stupňa z 19. 5. 2011 a 12. 7. 2011, sťažovanie postupu konania, ku ktorému by tým došlo, by nebolo možné kvalifikovať ako hrubé.

Z uvedeného vyplýva, že neboli splnené podmienky pre uloženie poriadkovej pokuty v zmysle § 53 ods. 1 O. s. p.. a napadnuté uznesenie preto nie je vecne správne. Odvolací súd preto napadnuté uznesenie zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.